

ПОХІДНІ ДЕНУМЕРАТИВИ ЯК СЛУЖБОВІ СЛОВА

Моїсєнко М. В.

(Сумський державний університет)

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент

Кобякова І. К.

У сучасній англійській мові існує цілий комплекс квантитативних одиниць – мовне поле кількості, у якому відображаються системні відношення, властиві навколишньому світу, когнітивному процесу, взаємообумовленості лінгвістичних і соціальних факторів.

Слова творяться у мові за притаманними їм моделями, нормою та лінгвістичними традиціями. Стартовим корпусом для денумеративів є числівники, поверхнева та глибинна структура яких відкрита модифікаціям на епідигматичному рівні, як таких, що сприяють дієвості словотвору у мовній картині світу, появи нових неквантитативних слів.

Семантичні функція полягає у тому, що числівники актуалізують сему числа. Синтаксична функція числівників препарує явище лексикалізації та появу денумеративів. Епідигматична функція числівників об'єктивується існуючою парадигмою денумеральних інновацій, що утворюються за патернами англійської макросистеми. Денумеративи – це вторинні, секондарні конструювання, що є похідними від числівника [1, 552].

В англійській мові виокремлюється ціла парадигма слів з основою числівників. Серед денумеративів виокремлюються адвербіальні, ад'єктивні, субстантивні та службові слова. Структура та зміст денумеративів залежить від лексико-граматичного характеру вихідних одиниць, системи словотвору та частиномовної представленості.

Небагатозначність корпусу службових слів на парадигматичному рівні не свідчить про відсутність їх актуальності у комунікативній зоні. Службові слова позначені послабленим лексичним значенням, але є важливими на синтаксичному просторі.

Функції службових слів в англійській мові різноманітні, але мають єдину рису – вони використовуються в якості граматичного засобу мови, що забезпечує можливість побудови словосполучень, речень та групи речень з повнозначних слів мови. Всі службові слова мають характерні риси, які

проявляються в їхньому значенні, морфологічній структурі та функціях [3, 98].

Службові дENUMERАТИВИ виступають маркером синтаксичного конструювання, тобто конекторами слів та речень, маркерами відношень між словами, інтенсифікаторами змісту слів, словосполучень.

Службові слова слугують мовленню і вони прозоро вказують на кінцевий статус числівників (деквантифікацію та десемантизацію), тобто на загальний закон мовознавства: еволюцію слів, їх інтеграцію з інволюцією.

Так повелось, що службові слова, невеликі за обсягом, є причетними до процесу граматикалізації (англ.: *have/has, will, won't, shall, do, did*). Синтаксичне навантаження є вельми потенційним для розпізнання лінгвістичного статусу малих слів. Пор.: 1) англ. *under table, above table, about table*, укр. під столом, над столом, про стіл; 2) англ. *under fourty years, above fourty years, about fourty years*, укр. менше сорока років, більше сорока років, біля сорока років. Однакова модель з різним наповненням слугує розпізнанню службових та повнозначних слів. Службові слова з їх незначним лексичним наповненням виступають важливими одиницями, як такі, що походять від повнозначних слів. Аналітичний лад англійської мови особливо «цінить» службові слова, їх реченнево будуючі потенції. Службові слова виникають на шляху до інволюції, коли повнозначні слова, трансформуючись, слугують вихідною базою для граматичних категорій [2, 198].

Таким чином, службові слова слугують на синтаксичних просторах для позначення відношень між іменниками – прийменниками, між блоками словосполучень та речень – частки, для вираження емоційної оцінки у комунікативних одиниць – вигуки. Усі ці слова представлені, частково, дENUMERАЛЬНИМИ утвореннями.

1. Швачко С. О. Семантичне навантаження дENUMERАЛЬНИХ одиниць/ С. О. Швачко // Зб. наук.праць : Мовні й концептуальні картини світу. – Київ, 2002. – № 7. – С. 522–527.

2. Швачко С. О. Словотворчі тенденції квантитативних одиниць: лінгвокогнітивні аспекти./ С. О. Швачко //Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2012. – № 23(248). – С. 197–201.

3. Шуменко О. А. Частиномовний простір денумеративів сучасної англійської мови. Філологічні трактати. – Том 3, №2, 2011. – С.97–101.

Перекладацькі інновації : матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 15-16 березня 2013 р. / Ред.кол.: С.О. Швачко, І.К. Кобякова, О.В. Ємельянова та ін. — Суми : СумДУ, 2013. — С. 34-36.